

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.

Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. GETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Kwakzalvers. — In Nieuwe Banen. — Slechte Sociaal-Democraten. — De Ferrerbetooging te Parijs. — Uit het Buitenland: Engeland. — Geen Jacht op Kamerzetels. — Onze Koloniën: Een blijde boodschap. — Negenentwintig. — Van de Afdelingen. — Verantwoording. — Ontvangen boeken. — Ingezonden. — Advertentiën.

Kwakzalvers.

Er verschijnt in ons land een blaadje, dat den titel voert van: *Maandblad tegen de Kwakzalverij*. Het stelt zich ten taak te waarschuwen tegen allerlei geneesmiddelen, die onder een schoonen schijn ons worden aangeprezen, doch inderdaad of niets helpen of zelfs schadelijk zijn. En het stelt voortdurend de kwakzalvers, die meestal bewust, doch soms ook onbewust, hun medemenschen trachten te misleiden, aan de kaak.

Een soort kwakzalvers echter behandelt dit blaadje nooit. En toch zijn zij niet de meest gevaarlijke, die 't voorzien hebben op de beurs van den arme, die aan deze of gene werkelijke of ingebeelde kwaal lijdt. Het zijn de politieke kwakzalvers van allerlei gading, die den grooten zieke, wiens kwaal bekend is en wiens genezing mogelijk, zooveel mogelijk belleten gezond te worden.

Op allerlei wijze trachten ze het proletariaat te misleiden, probeeren ze het ziekteproces slepende te houden. Meestal verbergen ze de oorzaak van de ziekte zorgvuldig, als van den patient, die koorts heeft ten gevolge van een ernstige ziekte en wien men alleen de koorts tracht te ontnemen, zonder de ziekte zelf in zijn wezen aan te tasten.

De eerste charletan, de gevaarlijkste, dat is wel professor V. D. Bij voorkeur kleedt hij zich in een wetenschappelijke vorm, zet hij professor voor zijn naam en houdt hij heel geleerde vertoogen. Den inwendigen strijd in 't maatschappelijk organisme ontkennen, doet hij niet. Zoo'n soort klassenstrijd, die is er wel volgens hem. Maar dat ons productiesysteem niet zou deugen, neen hoor, daar komt hij niet in. Dat is uitstekend. Natuurlijk 't moet hier en daar wat gewijzigd, wat verbeterd worden, de arbeiders moeten niet te erg uitgebuit worden: de strijd moet wat getemperd.

Als de koorts van den zieke maar wat afneemt, komt alles volgens hem wel terecht, zijn kwaal kan hij dan wel houden. 't Is de kwakzalver, die den zieke slepende houdt en tracht, door het hem te doen lijken, alsof zijn pijn zoo nu en dan iets minder wordt, hem van genezing van zijn kwaal af te houden.

Oudtijds noemde professor zich „Radicaal”, thans „Vrijzinnig-Democraat”, doch 't is dezelfde „vrijzinnige” firma, die nog steeds goede zaken maakt, omdat 't haar met allerlei schijnvertooningen nog maar al te dikwijls en al te wel gelukt den arbeiders zand in de oogen strooien.

De tweede soort kwakzalvers is juist 't omgekeerde van onzen professor. De kwaal van onze maatschappij zien zij wel, al begrijpen zij ze niet volkomen. En vaak zelfs schuilt er bij hen den oprechten wil om daarin verbetering te brengen. Doch zij verkoopen de allerzonderlingste middelen. Men vindt ze op alle markten en van allerlei slag.

Er zijn er zelfs onder hen, die als eenig middel om den grooten zieke te genezen, met een ernstig gezicht beweren, dat hij dan van kant moet worden gemaakt. In de gewone kwakzalverij gaat dat niet

al te wel op, doch in de politiek is alles mogelijk.

Deze meest radicale kwakzalver ziet een kapitalistische maatschappij. Die is door en door rot, zooals hij dat gewoonlijk uitdrukt. Weg met die maatschappij, is zijn wachtwoord. Een socialistische maatschappij dan? Geen denken aan: geen dwang. Vrijheid, vrijheid voor alles en allen! Geen maatschappij!

Zoo min 't mogelijk zou zijn, elke spier, elke zenuw van het menschenlijk organisme los te maken van 't geheel, zoo min is 't voor een zoo ingewikkeld organisme als onze maatschappij mogelijk, wat hij predikt. 't Zou eenvoudig de ondergang, de chaos zijn.

Er zijn er die andere middelen aanprijzen als de alleen zaligmakende. Ontwikkeling, roepen ze, ontwikkeling! Als elk arbeider maar eenmaal een ontwikkeld mensch is geworden, zal van zelf de maatschappij wel veranderen.

Alsof niet zelfs die ontwikkeling moet worden veroverd. Alsof niet slechts *die* ontwikkeling voor den arbeider de eenig waardevolle is, die hem sterker zal maken in zijn strijd. Ontwikkeling zonder gemeenschappelijk doel lijkt slechts nuttig; slechts begrip van en inzicht in onze maatschappij zal den arbeider den juisten weg doen vinden tot zijn bevrijding.

Maar de vakvereniging dan, zoo roept u de volgende kwakzalver reeds tegen, de vrije vakfederatie zonder politiek, versta 't goed: zonder politiek, want die is uit den boeze. En met het handjevol, dat hij kan organiseeren in zijn vrije vakbond, met uitsluiting van de groote massa der arbeiders, die slechts lid kunnen worden van de organisatie die met alle middelen voor het geheele proletariaat tegen de gansche bezittende klasse strijdt, wil hij zijn nieuwe maatschappij veroveren.

Er zijn er nog meerderen; er zijn er zoo velen.

Niet altijd en niet overal zijn deze kwakzalvers van een gevaarlijk karakter. Zij worden 't slechts dan, als de medicus, die den zieke genezen kan, den wetenschappelijken weg verlaat, als hij 't geloof aan eigen wetenschap verliest. Als de ziekte hem te lang duurt en hij 't dan maar met andere middelen zal gaan probeeren. Als hij zich laat verblinden door een mogelijk vleugje van herstel van den lijder, dat hij in zijn verbeelding ziet. Als hij gezamenlijk met professor V. D. en zijn vrienden wil trachten den lijder genezing te bezorgen. Als hij niet meer op eigen kracht en weten bouwt.

Dan zijn alle kwakzalvers in hun element en schreeuwen hun waren te luider. Dan komen deze bij 't proletariaat in eere, dat niet weet, doch wel voelt, dat al die lapmiddelen niet helpen en maar al te veel geloof slaat aan de meest radicale en luidruchtige, de meest verregaande kwakzalverij.

Doch dan ontwaakt onverbiddelijk in de eigen rijen dier onwetenschappelijke doctoren de wetenschappelijke sociaal-democratie.

En als hij niet wordt erkend door hen, die eens zijn medestrijders waren, ja als hij zelfs door hen als schadelijk voor eigen eer en roem wordt uitgeworpen, dan vestigt hij zich een eigen praktijk.

Dan gaat hij tot de arbeiders om ondanks alles en allen, hun te leeren, dat en de kwakzalverij en de onwetenschappelijke dokter hem of geen redding zullen brengen of de ziekte slepende zullen houden.

Dan verrijst de prediker van 't wetenschappelijk socialisme om eindelijk met en door en voor de arbeiders te veroveren de socialistische maatschappij. Dan, doch dan eerst zal de zieke genezen zijn.

Arbeiders, er is in ons land een blad, dat zich tot taak heeft gesteld, de politieke kwakzalverij aan de kaak te stellen en de arbeidersklasse den weg te wijzen, die tot haar bevrijding voert. Dat blad is onze *Tribune*.

Zorg dat haar stem gehoord wordt op fabriek en werkplaats, in stad en land. 't Zal zijn voor de sociaal-democratie en voor onze en uwe overwinning.
C.

In Nieuwe Banen.

Het gaat in Holland niet langer zooals het gaat.

Dat voelt elkeen die in de groote arbeidersbeweging meestrijdt, eenige van de zelfgenoegzaamste parlementariërs en vakverenigings-leiders misschien uitgezonderd.

Er is geen waarlijke beweging in Holland, beweging ten minste die *de bourgeoisie* in beroering brengt. Wat er aan organisatie is, hetzij politieke of vak-organisatie, och ja, dat gaat door de eigen beweging dier organisatie wel een weinig vooruit. Er komen, enkele teekenende uitzonderingsgevallen daargelaten, nog altijd wel kiezers en leden bij in de organisaties. Maar de frischheid, de kracht die ons in politiek en vakbeweging, in de hervormingen en de machts-verovering uit den stilstand en het moeras moeten brengen, die ontbreken.

Het is bekend, er zijn sinds ettelijke jaren in Holland eenige strijders in de arbeiders-beweging, die het proletariaat toeroepen: Gij laat u misleiden. Gij gaat den verkeerden weg. Gij ziet niet langer dan uw neus lang is. Gij praat en laat praten over hervormingen en verbeteringen, over organisatie en nog eens organisatie, maar ge wendt uw organisatie niet op de meest doelmatige wijze aan voor de hervormingen in het bijzonder en voor de ééne hervorming in het algemeen, die ge noodig hebt: De omvorming van Kapitalisme in Socialisme!

Ja, dat zijn heel ouwerwetsche menschen die zoo spreken. Dat zijn lieden, die »zweren« bij de woorden van oude, oude strijders als Marx en Lassalle. Met Ferdinand Lassalle bijv., den grootsten agitator dien het proletariaat nog ooit bezat, roepen zij u toe:

»Het algemeen kiesrecht is niet slechts uw politiek, maar ook uw sociaal grondbeginsel, de eerste voorwaarde van alle sociale hervorming. Organiseert u dus voor een wettige en vreedzame, maar onvermoeide, voortdurende agitatie ter invoering van het algemeen kiesrecht... Plant dezen eisch voort in iedere werkplaats, ieder dorp, elke hut... Debatteert overal, dag aan dag, onophoudelijk, in openbare vergaderingen zoowel als in gewone bijeenkomsten over de noodzakelijkheid van het algemeen kiesrecht...»

En wat bereiken zij ermede, die zoo roepen? De ouden, de futloozen die machinaal hun weg gaan, het weggetje van organisatie hun door hun voormannen gewezen, lachen hen uit... natuurlijk. Maar de jongen en de nieuwen, de nog onverschilligen en de geheel onbevoorrecht onder het proletariaat, zij komen langzaam en langzaam luisteren naar de wel oude, maar toch weer nieuwe tonen van opwekking en van strijd die daar gesproken worden. En langzamerhand luisteren zij niet alleen, maar komen sommigen meestrijden, meestrijden den grooten strijd tegen gansch het Kapitalisme langs den weg van het Algemeen Kiesrecht voor den man en voor de vrouw.

Maar al worden wij uitgelachen in de rijen der politici die het weten, en door hun slaafsche volgelingen, niettemin dwingt onze aanhoudende roep hen ons thema van tijd tot tijd te bespreken. En als zij aan het spreken gaan, arbeiders, dan lachen wij, lachen om hun onmacht en hun onwil, lachen omdat zij dan toonen hoe gelijk wij hebben, om de arbeidersklasse niet meer over te laten aan hen en hun sloomen, futloozen gang. Wij zeggen tot het proletariaat: Gaat de nieuwe banen van den revolutionairen Kiesrechtstrijd om de macht, die eigenlijk reeds de oude wegen van het internationale proletariaat zijn. Zij vragen: In nieuwe banen? Zij vragen angstig, stellen »problemen«, tasten rond, en antwoorden, antwoorden ja wat? We zullen zien.
Zoo zijn bijv. *De Vakbeweging* en *De* (Twentsche)

Nieuwe Tijd opgeschrikt door het voorstel de Kiesrecht-demonstratie naar een dag in de week te verplaatsen. In de *Vakbeweging* meent Van den Tempel dat het »allermint het eerst noodige« is, om »de vaste wil van het beste deel van het Ned. proletariaat om het Kiesrecht te veroveren duidelijker dan ooit te demonstreeren« en wel omdat »de bezittende klasse, de Regeering, de volksvertegenwoordigers (daarvan) overtuigd« zijn. Voor alles, meent Van den T., moet gestreefd worden naar uitbreiding van het leger van *strijders* voor het A. K. Het »beste deel van het Ned. proletariaat« is blijkbaar nog niet bij machte, om den tegenstanders voldoende ontzag in te boezemen. Zeer juist. Maar dan rijst de vraag, hoe zult ge dit »beste deel« met het andere deel van het Ned. proletariaat vereenigen, om te maken, dat de van onze wil reeds »overtuigde« Regeering ook de uiting van onze wil, onze macht gevoelt? En als ge dan vooralsnog geen doordeweekse dag en voorloopig geen staking voor het Kiesrecht wilt, wat wilt ge dan om onze Kiesrechtbeweging te versterken, die ge, evenals wij, zegt zoo noodig te achten? Enkel maar »uitbreiding«!

De (Twentsche) *Nieuwe Tijd* is even pessimistisch omtrent de Regeering als *De Vakbeweging* eigenlijk optimistisch is. »De kansen (voor Kiesrecht-uitbreiding) zijn met de overwinning der rechterzijde geheel ten kwade gekeerd.« Een automatische opvatting van de politiek, die geen rekening houdt met de eigen verkeerdheid, en met de gevolgen daarvan op de diverse Regeeringen. Op zichzelf kan een krachtige arbeidersbeweging óók in Holland een Kiesrecht-uitbreiding zoo goed van rechts als van links erlangen. Was Kuyper niet eenmaal voorstander van groote Kiesrechtuitbreiding? Maar dan moet het den arbeiders met die Kiesrechtbeweging vóór alles ernst zijn. Dan moeten ze toonen niet af te willen dwalen van hun doel, naar links noch naar rechts. Dan moeten ze niet om de liberalen te believen anti-klerikaal doen, maar evenmin om de anti-revolutionaire arbeiders huiveren den strijd op revolutionaire wijze te voeren. Dan moet de arbeidersklasse leeren massaal optreden tegen gansch het kapitalistisch régime. En toch de hyper-opportunistische politiek van een Leeuwenburg bijv. weet eigenlijk geen beter argument tegen de revolutionaire doordeweekse Kiesrecht-betooging te geven, dan juist de vrees voor het opschrikken der Christelijken.

Zoals bij Van den Tempel de machinale voortgang der organisatie het weer moet doen, zoo bij Leeuwenburg een nieuw middel, het futloze volkspetitionement! Volkspetitionement voor Kiesrecht, volkspetitionement voor Staatspensioen, zooals de Bond voor Staatspensioneer dat wil. Jawel! Massale bedelarij instee van massale strijd! Maar hieruit blijkt dat de heeren eigenlijk met hun handen in het haar staan evenals Ds. Van der Heide, die in Friesland konstateert, dat de beweging »op het doode punt« is en dan op de vraag »Wat te doen?« niets anders weet te antwoorden dan: »ten slotte hebben wij onze propaganda meer nog dan voorheen aan te passen aan onze omgeving.« Meer nog dan voorheen! De weg dus die dood loopt, nog eens gaan.

Neen, geachte S. D. A. P. ers. Zoo maar ineens een doordeweekse staking, dat is onmogelijk. We zijn het met u eens. Je maakt maar niet in een ommezien een doode beweging tot een roode. Maar wel moeten we den weg op van de revolutionaire massale strijd voor het Kiesrecht met de staking in het verschiet, zoodra we daartoe machtig genoeg zijn. Maar die weg gaat ge alleen, als ge u afkeert van het heimelijk of openlijk volgen van de liberalen, afkeert van de minste concessie aan de christelijken, afkeert óók van agrarische tegemoetkomingen gelijk in Friesland. Waakt tegen het anti-klerikalisme, de antithese die de werkelijke scheurmaker in de Hollandsche arbeidersbeweging is. Strijdt voor het Algemeen Kiesrecht, zooals de ervaring het u leert, alleen zonder hoop op en tegen valsche liberale democraten. Past u aan, aan geen andere omgeving aan dan aan die van het vooruitstrevendste deel van het internationale proletariaat. Dan zult ge het »beste« met het andere deel van het Hollandsche proletariaat op den duur kunnen vereenigen tot een machtig, stijgbaar leger, dat zijn wil tot uitbreiding van zijn macht hetzij aan een linksche of een rechtsche Regeering zal opleggen.

Zò en niet anders komen wij over het doode punt heen. Zò strijdt de Sociaaldemokratische Partij, de S. D. P. Zò komt het proletariaat op een nieuwe baan naar kracht, eenheid en Socialisme. WP.

„Slechte Sociaal-Demokraten.”

II.

Wanneer de sociaaldemokratie zooals in België, in Frankrijk, in Holland staat tegenover twee burgerlijke partijen, die zij te zamen nog niet kan verslaan, dan ontstaat voor haar het gevaar dat zij aan de liberalen en vrijzinnige democraten verbonden geraakt.

Dit is voor de bewustwording van het proletariaat en voor den klassenstrijd een der nadeeligste gevolgen van de politieke en parlementaire actie die gebeuren kunnen, want, terwijl de strijd volgens het program en de theoretische propaganda heet te zijn tegen de geheele bourgeoisie, bestaat hij in de praktijk dan voor een groot deel uit het steunen van vrijzinnigen.

Er ontstaat tegenspraak tusschen praktijk en theorie, tusschen woorden en daden der partij.

Elk politikus, elk „leider” die dien naam waard

is, zal een dergelijken toestand zien te voorkomen of, kan hij dit niet geheel, de nadeelige gevolgen er van zoo klein mogelijk trachten te maken. Biedt er zich een mogelijkheid aan om uit dien toestand te geraken, de arbeidersklasse weder tot een strijd tegen de geheele bourgeoisie te brengen, hij zal die mogelijkheid onmiddellijk aangrijpen.

Hoe langer een steunen van ééne burgerlijke partij boven de andere duurt, des te hechter worden de banden die de sociaaldemokratie aan haar binden. Want de bevoorrechte burgerlijke partij heeft het onmiddellijk gemerkt, als er een, zij het in den aanvang kleine, wijziging te haren gunste in de taktiek der arbeiders komt. De scherpzinnigheid en de fijnheid van neus waarmee elke burgerlijke klasse de beteekenis en de strekking van elke actie van het vijandige proletariaat voelt en begrijpt, overtreft de snelheid waarmee een persoon zijn eigen belang in een nieuwe situatie ziet. Deze speurzint komt soms in snelheid en spontaneiteit aan het instinkt gelijk.

Onmiddellijk nadat in de S. D. A. P. de eerste duidelijke sporen voor revisionisme aan den dag kwamen werden ze door de liberale pers in Nederland, zwijgend, maar met zichtbare voldoening, gediskonteerd. En de taktiek werd, naar mate het revisionisme, de toenadering en de hulp aan de liberalen, grooter werd, daarnaar ingericht. Van zelf, zonder verdragen. Klassen verstaan elkaar zwijgend, zooals dieren.

En naarmate de burgerlijke partij meer en meer voelt dat zij gesteund wordt en zal worden, naar die mate geeft zij steun terug. Zij helpt eerst enkele, daarna al meer en meer vertegenwoordigers der arbeiders kiezen, tegen de andere burgerlijke partij. Dat heeft het groote voordeel voor haar, dat en die andere en de arbeiders worden verzwakt.

Zoo ontstaan er talrijke, tientallen, honderdtallen *verplichtingen* tusschen de burgerlijke partij en de arbeiderspartij. Deze heeft die, die deze vertegenwoordigers in kamer, staten en raad gebracht. Belangen van persoonlijken, plaatselijken, provinciaalen en landelijken aard, belangen van groepen, vakverenigingen, etc. hechten en metselen zich aan één. Zij worden een muur van belangen eindelijk, die de zoogenaamd nog vijandelijke kampen verbindt.

„Het gaat toch niet onzen afgevaardigde te verliezen.” „De plaats, die wij veroverd hebben, moeten wij behouden.” „Onze macht is op deze wijze gestegen, laten wij zoo verder gaan.” Zoo redeneert men. Elke zetel — schijnbare machtsvermeerdering — met behulp van een „vijand” gekregen, is een argument om hem verder te helpen.

Eindelijk wordt de band zoo vast, (de macht van den een zòo samenhangend met die van den ander), dat hij zeer moeilijk en alleen door overwinning van talloze kleine persoonlijke en groepsbelangen te verbreken is.

* * *

In den strijd tusschen de bourgeoisie en de arbeidersklasse in vele landen is het al dikwijls zoo gekomen dat de arbeiders ééne partij boven de andere steunden. Dit is dikwijls niet te vermijden, en het moet dikwijls ook niet vermeden worden, want de eene partij kan op een oogenblik zulke voordeelen aan de arbeiders boven de andere bieden, dat het onzin en misdadig ware ze niet zoo, door dien steun, te veroveren.

Gevaarlijk wordt dit eerst als de steun blijvend, het verschil tusschen de beide partijen gering, liet voordeel van het steunen van den één denkbeeldig wordt. Dan gaat het opwekken van den klassenstrijd en het klassebewustzijn verloren door den politieke strijd in het proletariaat, en dit is ten slotte meer waard dan alle kleine hervormingen.

Daarom zal elk waarlijk sociaal-demokraat verheugd zijn, als er in den strijd tegen de bourgeoisie door de ontwikkeling der geschiedenis één strijd-vraag naar voren komt, ééne strijdpositie te veroveren valt, die door de geheele bourgeoisie tegen het geheele proletariaat wordt verdedigd, en waartegen in belangrijkheid alle kleine hervormingen wegvallen. Komt er zulk een strijdpunt, dan houden plotseling al de moeielijkheden, de dubbelzinnigheden, de scheeve posities en de tegenspraak tusschen theorie en praktijk voor de sociaal-demokratie op. Men behoeft niet naar links of rechts te zien. Het moeras, waarin de rivier der arbeidersbeweging lang stond of dreigde te geraken, wordt vermeden of ontvlucht, en zij komt in de wijde zee van den open, klaren klassenstrijd, waar alle winden waaien.

* * *

Zulk een groot vraagstuk dat den klassenstrijd verheldert en in gang brengt, is de Hollandsche Kiesrechtstrijd. En daarom heeft de nieuwe partij, nu de proletarische politieke beweging in het moeras

dreigde te komen en gekomen was door blijvend samengaan met de liberalen en vrijzinnigen, dien strijd aangegrepen als het middel om de arbeidersklasse weer in den vrijen strijd te brengen.

Bij het algemeen kiesrecht vallen alle vragen wat grooter kwaad is: „klerikaal of liberaal” weg. Geen van beiden wil het ons geven en zonder kiesrecht komen de hervormingen niet. Daarom is nu de onverzoenlijke strijd tegen beiden noodig.

De S. D. P. alleen kan de arbeiders uit de ingetreden en steeds erger dreigende verdooving naar dien open strijd voeren. Want zij alleen vecht voor het kiesrecht tegen de geheele bourgeoisie.

H. G.

De Ferrer-betooging te Parijs.

Het bericht in het *Handelsblad* van 15 Oct. over de Ferrer-betooging te Parijs, is zoo leugenachtig, dat niet nagelaten mag worden de hollandsche arbeidersklasse eene juistere voorstelling te geven.

Er waren niet 3000 betoogers, maar meer dan 20000. Inplaats de »orde te handhaven« en de spaansche ambassade te bewaken, trok de politie, zonder dat er maar een wandaad door de betoogers werd gepleegd, met getrokken sabel op de menigte in, waarvan een gedeelte heil in de vlucht zocht, een ander gedeelte echter naar middelen uit zag zich tegen de brutaliteiten der politie te verdedigen. Het was niet het »gespuis van Parijs« o, *Handelsblad!* welke de lantaarns en de omnibussen vernielden, kiosken omvergooiden, maar wel degelijk de naar verdedigingsmiddelen zoekende socialistischen, welke zich niet wilden laten neerhakken door deze ongemotiveerde overrompeling der politie. En het *Handelsblad*, een eigen correspondent te Parijs hebbende, zal toch wel weten dat de politie hier steeds optreedt volgens order van hoogerhand ontvangen, en er is Woensdagavond ook geen uitzondering gemaakt.

De volgende manifestatie, die van Zondag, heeft bewezen dat ook de fransche socialistischen kalm willen en kunnen manifesteren, indien de politie hen met rust laat, en geen opstootje uitlokt.

Ofschoon eene manifestatie op straat in Parijs nog nooit toegestaan is, zoo heeft toch de socialistische partij er eene georganiseerd zonder deze permissie en onder den drang der massa heeft de regeering order moeten geven de manifesterenden met rust te laten. Geen oogenblik is dan ook de orde gestoord. Meer dan 10000 manifesterenden vormden een optocht eenige kilometers lang, en de toeschouwers, sympathiek op de geheele lijn, kon men wel op 150000 à 200000 schatten.

Dit onverwachts veroverd recht op straat te mogen manifesteren, heeft een zeer goeden indruk op de arbeiders gemaakt, en ze zullen zich dit recht niet meer laten afnemen.

Ze was dan ook indrukwekkend, deze kalme massa, in aaneengesloten gelederen, haar haat tegen 't kapitalisme op eene waardige en zelfvertrouwende wijze uitende. Want vermelding verdient nog dat deze manifestatie zuiver socialistisch was, en zich niet tevreden stelde met enkel anti-clericaal te zijn zooals verschillende burgerlijke couranten het trachten voor te stellen.

Het was een bewuste anti-kapitalistische menigte, welke uit solidariteit protesteerde tegen de handelingen eener burgerlijke regeering, welke de vrije ontwikkeling der arbeidersklasse wilde tegenwerken. Deze manifestatie zal dan ook vruchten dragen voor de toekomst.

Een Ooggetuige.

Uit het Buitenland.

Engeland. Engeland biedt ons, socialistischen, op 't oogenblik een even merkwaardig als droevig schouwspel. Wij beleven het, dat, voor de derde maal, de Engelsche bezittende klassen erin slagen een opkomende onafhankelijke arbeidersbeweging in Engeland van den weg, die leiden zou naar het aanvaarden van den klassenstrijd als eenig middel tot verovering van de socialistische maatschappij, af te lokken en de massa's der arbeiders opnieuw te binden aan de triomfkar van de burgerlijke partijen of terug te stooten in afkeer en onverschilligheid voor het politieke geknoei.

Voor de derde maal. Want den eersten keer — wij zien nu af van de oudere arbeidersbeweging vóór de komst der Internationale — slaagde het Engelsche liberalisme erin, in het begin der jaren na 1870, den samenhang tusschen de Engelsche vakverenigingen en de socialistische arbeidersbeweging van het vasteland te verbreken, een samenhang, dien Marx door de Internationale steeds vaster had hopen te maken; den tweeden keer, toen het oude trade-unionisme geheel verborgelijkt was, scheen het nieuwe-unionisme, op het eind der jaren na 80 en in het begin der jaren na 90, zich opnieuw, zooals toen Engels vooral hoopte, tot een groote sociale massa-beweging te zullen ontwikkelen, een verwachting, die opnieuw teleurgesteld werd doordien ook deze beweging zich weer van burgerlijke zijde liet verlokken. En nu beleven wij hetzelfde spektakel, natuurlijk weer op andere wijze en in nieuwe vormen, nu de Arbeiderspartij en de zoogenaamde socialistischen, die in haar den toon aan-

geven, de arbeiders mobiliseeren ter redding en tot steun van het zwendelende liberalisme en radicalisme, dat de arbeiders gouden bergen voor oogen doet schitteren, en daarvoor niets anders verlangt dan dat ze den klassenstrijd voor het socialisme in den steek laten.

Droevig schouwspel inderdaad. En des te droeviger, omdat een groot deel der internationale sociaal-democratie, hierbij hulp en steun verleent aan de elementen, die bezig zijn de Engelsche arbeiders opnieuw voor de kar van het liberalisme te spannen, door op haar beurt de „sociaal-liberale” begrooting van de radicale zwendelaars tot de wolven te verheffen.

Ons broederorgaan in Engeland, de „Justice,” het orgaan der Engelsche S. D. P., beklagt zich met volle recht over dien steun, dien ongewild, maar daarom niet te minder, revisionistische en zelfs, door verkeerd opportunisme, Marxistische elementen in de Internationale verleenen aan de grootste vijanden van het socialisme in Engeland, de radicale demagogen als Lloyd-George, een Churchill enz., die op het oogenblik door Engeland rondtrekken als brieschende leeuwen zoogenaamd om de „conservatieven” en de groote geldlui te bestrijden, inderdaad om de Engelsche „constitutie,” dwz. de burgerlijke instellingen, de uitbuiting, de blijvende slaafschheid der arbeiders-massa's te behouden.

De campagne, die deze heeren op het oogenblik voeren, lijkt gelijk de eene druppel op den anderen op vroegere campagne's van „radicalen,” zooals indertijd van Joe Chamberlain, toen deze in de zeventiger en tachtiger jaren uittoog om de „conservatieven” te verslaan. En het is onbegrijpelijk, voor wie de geschiedenis van Engeland en de geschiedenis van het Engelsche radicalisme eenigszins kent, dat er nu opnieuw socialisten zijn — we spreken natuurlijk niet van de revisionisten als Jaurès e. a. die niets kunnen zien van deze dingen — socialisten, zooals b. v. de redactie van ons Duitsche hoofdpartij-orgaan, die niet inzien, welk een spelletje de heeren Lloyd-George, Churchill en de andere demagogjes op 't oogenblik weer met de Engelsche arbeidersmassa's spelen.

Dat de „leiders” der Arbeiderspartij den lof der begrooting zingen, der begrooting die de levenskosten der groote massa's in Engeland verhoogt om het militarisme uit te breiden en waardoor de toestand van de massa's in geen enkel opzicht wordt verbeterd, dat mag ons in geen deele verwonderen. We behoeven daarbij nog niet eens in aanmerking te nemen, dat die zoogenaamde „socialistische” leiders der Arbeiderspartij van hun campagne vóór de begrooting niet met leegte handen zullen terugkeeren, zoomin als den „ouden, eerlijken,” John Burns indertijd zijn verdediging van het liberalisme windeieren heeft gelegd. Neen: het gebrek aan theoretisch inzicht, hun alleen zaligmakende „practische zin,” het gemis aan economische en historische kennis, verklaart bij die leiders, een Keir Hardie enz., ook als ze volkomen te goeder trouw en onbaatzuchtig zijn, in voldoende mate hun bedroevende houding.

Er is slechts één ding, dat ons ten overstaan van deze nieuwe, gevoelige catastrofe der zoogenaamd-socialistische massa-beweging in Engeland kan troosten. En wel, dat het socialisme nu toch niet meer, zooals vroeger, daardoor spoorloos verdwijnt. Na de eerste afzwenking der trade-unions in liberale banen bleef er van een onafhankelijke arbeidersbeweging in Engeland zoo goed als niets over; na de tweede débacle (ineenstorting) bleven er althans sociaaldemocratische organisaties over; en nu is, ondanks alles, de zoo vaak ook op het vasteland miskende, S. D. P. sterker dan ooit te voren in haar strijd tegen den zwendel der liberalen en radicalen en tegen het pseudo-socialisme van de leiders der Arbeiderspartij. Wanneer, zooals onvermijdelijk is, de Arbeiderspartij opnieuw den weg zal zijn opgegaan, dien de vorige zoogenaamde onafhankelijke massa-bewegingen der arbeiders zijn gegaan, dan blijft daar toch, en steeds sterker en aaneengeslotener, de kleine kern dergenen, die de vaan van de internationale revolutionaire sociaaldemocratie in Engeland hooghouden. En het is tevens maar een kwestie van tijd, of, ondanks den steun der arbeidersleiders, zijn de dagen van het liberalisme geteld. Komt het tot een parlamentsontbinding, in het geval de Lords de begrooting verwerpen, ook na al de concessies, die de regeering hun reeds heeft gegeven, dan zal het liberalisme ongetwijfeld weer de overwinning behalen, dank zij het bondgenootschap der arbeiderspartij. Maar juist die overwinning draagt de kiem van zijn onvermijdelijke nederlaag en van den versterkten terugkeer van het Unionisme (conservatisme) in zich. Want het liberalisme is wel instaat de groote

massa's een poos de oogen te verblinden door met „sociale” maatregelen en rechtvaardige belastingverdeling te goochelen, maar het is absoluut buiten machte iets te doen ter verhelping van de fundamentele kwalen, waaraan het Engelsche kapitalisme lijdt. Immers: die kwalen bestaan in het steeds meer overwegen van het geldkapitaal, in den langzamen doch niet te weerhouden achteruitgang van de industrie, waardoor de werkeloosheid steeds grooter afmetingen aanneemt. En voor die kwalen bieden alleen de conservatieven, de Unionisten, de tariefhervormers, binnen het raam der kapitalistische maatschappij, middelen aan in de gedaante van het omvormen van het Rijk tot èen groot in zichzelf afgesloten productie-gebied.

Het eigenaardige van den toestand in Engeland is nu bovendien nog dit, dat de liberalen door de frasen van fantastische opportunisten uit de arbeidersbeweging, als Keir Hardie, Jaurès enz., welke frasen de conservatieven op 't oogenblik tegen hen aanvoeren, door de frases dus hunner socialistische bondgenooten, welke ook zij gaarne aanvaardden, juist in de tegenovergestelde richting werken dan dien welke zij voorstaan. De liberalen willen het behoud van den vrijhandel, maar door deze frases drijven zij zelfs die elementen uit de bezittende klassen, die eigenlijk vrijhandelsgezind zijn, in 't kamp der protectionisten, der tariefhervormers. Zoo bereiden zij door hun eigen demagogie de snellere komst van een conservatieve, protectionistische meerderheid.

En dan is er nog iets, dat zij bereiken. Namelijk de versterking van het koningschap en van datzelfde Hoogerhuis, waartegen zij zoo schetteren. De liberalen zijn 't op 't oogenblik, die de hulp van den dikken Edward hebben ingeroepen tegen het snoode Hoogerhuis en die, tegen de constitutie in, de macht van het koningschap versterken. Ook al met behulp en onder applaus van de domme arbeidersleiders. En welke hulp verlangen zij dan tegen het Hoogerhuis? Wel de versterking van het Hoogerhuis, doordien de koning het aanvult met een schep nieuwe liberale „pairs” (hooge edelen). Ook dit kunstje is meer verdoend.

Maar wat te zeggen van die arbeidersleiders, die tot dit alles meewerken?

v. R.

„Geen Jacht op Kamerzetels.”

Met dit manifest is tevens reeds het antwoord gegeven op het onverantwoordelijk gedoe van Dr. Gorter, die met vervalschte voorstellingen omtrent samenwerking der S. D. A. P. met de liberalen, en dergelijken onzin, maar daarenboven door zijn schimpen op den „zeteltjes-jacht” der S. D. A. P. niets anders bewerkt, dan dat hij zijn anarchistisch gehoor nog meer van verkiezingen afkeerig maakt.

(Uit „de negenuredag voor gemeentewerklieden,” zie: *Het Volk* van 17 Oct.)

De S. D. A. P. trekt zich ons verwijt aan, dat zij jacht maakt op Kamerzetels, dat dát de reden is, waarom door haar de taktiek gevolgd is, om de vrijzinnige groepen bij de herstemmingen te steunen.

De S. D. A. P. laat zich dat dus niet zeggen. Welnu, laten we het aannemen. Maar, wat kan dan de reden zijn, waarom die herstemmingstaktiek werd gevolgd?

Het antwoord op deze vraag maakt het geval nog bedenkelijker. Want dan kan de eenige reden tot steun der vrijzinnigen zijn, dat de S. D. A. P. vertrouwen in hen stelt.

Laat de S. D. A. P. dan eens zeggen, waarop dat vertrouwen steunt. Waarmee die vrijzinnigen dat vertrouwen hebben verdiend.

De arbeiders, die tot het socialisme kwamen, nadat en ook omdat zij alle burgerlijken partijen het vertrouwen opzegden, kunnen dan oordeelen, of ze zich indertijd misschien ook hebben vergist....

A. J.

„Onze” Koloniën.

Een blijde boodschap.

Niet lang geleden las ik in het *Handelsblad*, een stuk van een artikel, geknipt uit het Indische *Nieuws van den Dag!* 't Gebeurt niet vaak dat onze Jingo-pers iets uit dat Indische dagblad aanhaalt. Onze pers lust geen critiek op het regeerings-beleid in „onze” koloniën. En dat *N. v. d. D.* (anders dan het *N. v. d. D.* van de Voorburgwal, dat nog steeds huiverig is, door een enkel onvertogen woord aan „Tante Saartje, die goede oude baker” het kippevel der onthuttheid te bezorgen) oefent soms scherpe critiek. Doch ditmaal is er iemand geweest, die weer voor de zooveelste maal, in gezelschap van hooge heeren, rust en vrede in Atjeh heeft ontdekt. Zulke ontdekkingen zijn periodiek, als de crisissen in de oude wereld. Volgens dien ontdekker gedragen zich de Europeesche militairen thans fatsoenlijk. Ze „rampassen” niet meer

en behandelen de bevolking netjes, zonder vloeken en dreigen. In plaats, dat die bevolking — de ondankbaren — dit nu waardeert, en onze krijgers als broeders omhelst, houdt zij zich toch maar liefst op een afstand. De schrijver waagt een verklaring (de cursiveering is van den ondergeteekende, die, als alle goede marxisten, gaarne spijkers op laag water zoekt, naar de reputatie, welke ze in het revisionistische kamp genieten): —

„Angst en wrok *schijnt* de Atjehsche bevolking niet meer te koesteren, hoewel ze nog op voorzichtige manier met de militairen omgaat.”

Je zou zeggen, hé? — na al het doodschieten van mannen, vrouwen en kinderen! Lazen we nog niet kort geleden een officieel verhaal, vertellend hoe een grot, waarin een aantal „kwaadwilligen” was gevlucht, heel zachtzinnig werd uitgerookt — er is geen druppel bloed bij gevallen — totdat alle daarin aanwezigen, mannen, vrouwen en kinderen, waren gestikt? Wat reden hebben die „zwarte sloebbers” om voorzichtig te zijn? Ze zijn er zoo veilig — als Ferrer was in handen van den Spaanschen krijgsvaad. — Maar verder: —

„Het *lijkt* alsof de meesten, met Oostersch fatalisme, na jarenlangen hardnekkigen weerstand, tenslotte het noodlot onzer overheersching hebben aanvaard. Een gedeelte van Pidië, Peusangan en de Westkust dienen hiervan *voorloopig* uitgezonderd te worden.”

M. a. w. een groot deel der bevolking is tot stuursche, wrokkende onderwerping geschoten, geslagen, gesneden, geboord en gerookt, maar — onrust blijft er toch. De Atjehers zijn nog niet onderworpen. De schrijver kan blijkbaar feiten en theorie even moeilijk met elkaar in overeenstemming brengen als de bekwaamste revisionist; in plaats daarvan komt hij aandragen — ook al als een echte revisionist — met dwaze algemeenheden als *schijnt* en *lijkt* en met brutale beweringen. — Tòch:

Over het algemeen is het land rustig en de bevolking *vredegezind*.

Welke bevolking van halve en heele barbaren was ooit *niet* vredegezind — zoolang zij geen kennis hebben gemaakt met de nette manieren van Europeesche officieren en soldaten, en de *vredege* (een snoezig woord) grondstellende taktiekjes van deftige Europeesche kapitalisten en hun vertegenwoordigers? — Verder maar: —

Zij worden evenwel *verontrust* door benden *kwaadwilligen* en *roovers*....

De schrijver bedoelt met die krasse woorden *niet* de Nederlandsche legerbenden en grond-dieven, lezers. Een arbeider, er aan gewend, dat zijn vakvereniging en zijn partij op dergelijke wijze worden beschimpt, zou al licht in zoo'n dwaling kunnen vervallen en daartegen moet ik dus waarschuwen. De kwaadwilligen en roovers zijn de Atjehers, die nog niet moedeloos zijn getrapt en den strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid volhouden. Zoo zijn in de Nederlandsche politiek de menschen, die de onverzoenlijkheid der klasse-tegenstellingen hebben geconstateerd en dus den onverzoenlijken klassenstrijd strijden willen, kwaadwilligen, zelfs in de oogen van minder onverzoenlijke, meer snoezig-vredege geestverwanten. 't Is maar, van welken kant ge de dingen bekijkt. Dit alles tusschen haakjes. We lezen voort:

„... kwaadwilligers en roovers, die men echter even goed in de omstreken van Batavia, Midden-Java en Deli heeft.”

Nu gaat mijn lamp uit. Dat er in Atjeh nog roovers en kwaadwilligen zijn, dat is beroerd, maar begrijpelijk... „De „blinkende knopen” zijn in Atjeh [nu eenmaal] niet geliefd....”

Maar bij Batavia, waar Jan Pieterszoon Koen voor eenige eeuwen reeds „rust en vrede” bracht; en in Deli, waar de Maleiers het onwaarderebare genot hebben, zich op tabaksplantages dood te mogen werken, om hun achting te betuigen voor Nederlandsche kapitalisten; en Midden-Java, waar de Javanen hetzelfde kunnen doen op andere plantages van andere Nederlandsche heeren... ook daar zijn altijd nog — of: eindelijk weer? — kwaadwilligen en roovers? Hoe is 't gsmogelijk! Er is zeker ergens een schroef los in de kapitalistische uitbuitingsmachine daar in Indië, zooals elders, in de beschaafde wereld, waar er onder de blanke arbeiders ook zooveel kwaadwilligen enz. worden gevonden.

Die verbeterde toestand (revisionistisch voor: al die misère) wordt toegeschreven aan de afkeer der bevolking van de „kwaadwilligen”. Ook de arbeiders in Europa hebben, naar bekend is, een diepgaande afschuw voor de socialistische leiders en een nog dieper gaande genegenheid voor hun patroons. — Groot is ook de waardeering der Atjehers voor den nieuwen Gouverneur Swart, de „minzame”, de „toegankelijke”, de „welopgevoede”, terwijl zijn voorganger van Daalen „hard, ruw, ongenaakbaar en onverbiddelijk” heette te zijn. Een enkele vraag: Hoe lang is die nieuwe, vergulde bezem reeds aan 't werk in 't gezegende Atjeh?

Plaatsruimte ontbreekt om nog meer bloempjes te plukken in het, in Engelsche stijl aangelegde tuintje van den schrijver. Laten we dus zijn gevolgtrekkingen eens bekijken; want, niet waar, zoo'n man schrijft zooveel fraais toch maar niet alleen voor zijn plezier, zooals de held van Woutertje Pietersen's *Rooverslied* vrouwen verkrachtte en mannen hoonde... voor zijn plezier. Onze schrijver tracht dan ook niet de logica te verkrachten en ons gezond verstand te hoonen zonder een bepaald doel. Men oordeele: —

„Het verzet in Atjeh loopt *allerwege* op zijn einde....”

... behalve toch in de genoemde, niet geheel van beteekenis, oppervlakte en bevolking ontbloote gedeelten van Peusangan en de Westkust?

„loopt *allerwege* op zijn einde, *n'en déplaist* (in Indië is 't Fransch nog erg in de mode.... hij bedoelt ten spijt van)

betweters in den Haag en elders, die van achter hun schrijftafel alles in zake Atjeh zwart willen zien en zwart maken."

't Klinkt alles heel bekend. Wat zeggen ook weer de revisionistische „practici” van de marxistische „dogmatici”? En wat zei onze vriend Kaiser *Wilhelm* van alle critici in 't algemeen? — Onzin is die zwart-ziennerij. Wij (d. w. z. Europeesche officieren, contractanten, grondroovers en concessie-jagers) leven in Atjeh als in de beste van alle werelden: —

„Het land verkeert nu in een stadium dat het *wagenwijd* opgesteld moet worden voor land- en mijnbouw; dat men met alle middelen kapitaal en arbeid er heen moet lokken."

Wagenwijd moet openstellen, met alle middelen kapitaal en contract-koelies er heen lokken, (lokken, in verband met contract-koelies, is alweer zoo'n snoezig-vredig woord) — je moet maar zeggen, wat je hebben wilt. 't Zal je alles worden toegeworpen, als je eerst maar 't geloof... in des schrijvers beweringen en de zaligmakende kracht van het kapitalisme hebt. — De Regeering schijnt echter dit geloof — wonderlijk! — nog niet te deelen, wil nog een beetje wachten met die wagenwijde openstelling; wil, als ze kapitalisten binnen laat, er zelf ook wel een slaatje uit slaan. Maar *dit* acht de schrijver een verderfelijk standpunt: —

„Een land in wording..."

Ik zou meenen, dat Atjeh, althans de Atjehsche bevolking, bezig was te *verworden*, na al het moorden, rooven, rooken, enz. Maar misschien is dit een dogmatische opvatting. Ook in 't revisionistische wordt „inzinking, degradatie, enz.” wel vertaald met „vooruitgang”...

„Een land in wording verlangt toevoer van kapitaal en werkrachten. Een wijs Gouvernement moet trachten, dien uitvoer met alle oorbare middelen..."

De schrijver wordt al wat gematigder... zooals de revisionist zijn taal matigt, wanneer hij tegenover bevriende partijen onder de bourgeoisie staat...

... met alle oorbare middelen te bevorderen. Waar eenmaal een *geregeld bedrijf* ontstaat, maken onrust en onzekerheid plaats voor orde en *welvaart*."

Nu is 't genoeg. De verstandige schrijver begrijpt, dat het voordeliger is, op den duur, een strijdbare bevolking door de hongersweep dan door geweer en sabel tot rust te brengen. Door de Atjehsche bevolking te dwingen, op plantages en in mijnen te werken tegen een hongerloon, worden ze ook gedweeër, dan door hun verwanten neer te schieten, hun huizen te verbranden, hun vrouwen en kinderen te verstikken. Dat is de gezonde kapitalistische theorie, die orde brengt onder het schorem en *welvaart* aan de bourgeoisie.

Is 't nu duidelijk, waarom juist dat oolijke *Handelsblad* — 't orgaan voor de koelie-drijvers en beurschacheraars — voor een enkele keer een stuk uit het Indische *Nieuws van den Dag* aanhaalt?

De Atjeh-oorlog heeft nu lang genoeg geduurd. Het wordt tijd, dat nog andere kapitalisten daar de gelegenheid tot winst maken verkrijgen, behalve die paar heele groote, die hun geld verdienen met leveranties aan leger en vloot, leger-contracten, enz.

Is de oorlog niet werkelijk uit, — doe dan maar alsof hij uit is. Eerst de mijnen en plantages in handen der kapitalisten; de koelies in de mijnen en op de plantages; en dan zorgt de Nederlandsche Regeering — d. w. z. de Nederlandsche arbeiders en de Indische armoed-zaaiers — wel voor de noodige bescherming. V....r.

Negenentwintig.

Bij de Raadsverkiezing in Amsterdam IV, heeft onze kandidaat het zeer lage cijfer van 29 stemmen behaald, een dozijn lager zelfs dan het aantal handteekeningen op de kandidatenlijst, wijl op deze lijst ook arbeiders, die niet van onze richting waren, geteekend hadden om ons de gelegenheid voor onzen strijd ten minste niet te onthouden. De kandidaat van de S. D. A. P., Secretaris van het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen, haalde er 565, een vierhonderd stemmen minder dan het duizendtal dat men van S. D. A. P. wege in dat district in den laatsten tijd bereikte, en dat ondanks men er van S. D. A. P. zijde zeer hard heeft „gewerkt”, bijv. de biljetten der S. D. P. overplakt!

Het Volk is er als de kippen bij om hieruit de les te trekken voor de S. D. A. P.? Pardon, lezer, voor onze Partij: de Soc. Dem. Partij. En hoe luidt die les? Wij van de S. D. P. zijn „belachelijke beunhazen op politiek terrein” enz. Het blad zelf is ten minste zoo wijs, dat het niet gelooft, dat deze les veel val zal hebben op de leiders van die „partij”. Maar de arbeiders!

Weldu, ernstige politiekers van *Het Volk*, de arbeiders van Amsterdam IV, de eenige ten minste, die gij ernstig neemt, dat zijn immers de kiezers, die hebben gesproken. En zij hebben u een ernstige les en een gevoelige nederlaag gebracht. Gij die met de arbeiders-politiek speelt, door nu eens kwasi-ernstig tegen de liberalen een kruistocht te prediken en dan weer met een even ernstig gelaat u van strijd tegen een liberale kandidaat als Van Hamel te onthouden, — gij kunt het de kiezers niet kwalijk nemen, als zij evenzoo met uw „arbeiderspartij” spelen, door nu eens met een duizendtal hun stemmen op uw kandidaat uit te brengen, en dan weer bij honderden op een vrijzinnig-demokraat over te gaan. Door uw spel geleerd zeggen deze kiezers: Wat doet een naam ertoe? Wij stemmen „demokratisch”!

Wij denken geen oogenblik, dat de S. D. A. P. deze les ter harte zal nemen en in den vervolge principiële, bewuste, socialistische politiek zal voeren tegen klerikaal en liberaal, tegen conservatief en burgerlijk „demokraat”, vóór het Algemeen Kiesrecht en vóór machts-uitbreiding van het proletariaat. De S. D. A. P. heeft immers een „moreele” overwinning behaald: ze komt in herstemming. Weldu, het kan op elk mannetje aankomen bij die herstemming, en wij zeggen dus tot onze negenentwintig: stemt in elk geval thans op *Van den Tempel*.

Waren wij Anarchisten, wij zouden dien raad geven, omdat wij meenen dat de S. D. A. P. met zijn toenemend aantal Raadsleden, zonder voldoende proletarische macht er achter, zich op den duur in toenemende mate zal blameeren bij de arbeidersklasse. Maar wij zijn Sociaaldemokraten en geven thans dezen raad op Van den Tempel te stemmen, omdat wij de mogelijkheid ook maar de kleinste

oogenblikkelijke verbetering voor de arbeiders in den Gemeenteraad te behalen, nog zoo groot mogelijk willen maken door de S. D. A. P. te steunen.

En thans de les voor onze Partij. Van de „moreele” overwinning der S. D. A. P. naar de „nederlaag” der S. D. P. is slechts een heel klein stapje. Hoe „moreel” werden onze Partij en onze personen immers niet door een Loopuit, een Van den Tempel, een Oudegeest bestreden, om van de kleinere goden der S. D. A. P. maar niet te reppen. Zij hadden het bijna steeds over personen, en wisten over de zaak niets te zeggen. Maar zoo weinig als in de herstemming een overwinning der S. D. A. P. zit, zoo weinig zit in de persoonlijke bestrijding door die heeren de grond van onze „nederlaag”. Die grond zit dieper. Wij konden het op onze uitstekend bezochte vergaderingen duidelijk zien: Het publiek dat naar onze stem luistert was daar niet in de eerste plaats het kiezerspubliek. Het waren niet-kiezers, proletariërs bij uitnemendheid, vaak nog volslagen ongeorganiseerd zelfs. Aan ons, leden der Soc. Dem. Partij, de taak, op dezen weg door te gaan. Hen 66k op onze vergaderingen te halen. Hun daar onze krant te brengen. Hen onze brochures te doen lezen. Hen als het kan in onze Partij te brengen. Hun de zucht tot de macht, tot de organisatie, tot het socialistische weten, te geven. Dat, partijgenooten, is onze taak. Dat hebben wij in Amsterdam IV, ondanks onze nederlaag, volbracht. Gaan wij met dat werk voort, met verdubbelde en verdriedubbelde kracht, dan worden onze schijnbare nederlagen bij de kiezers van tijd tot tijd omgezet in overwinningen voor onze krant, voor ons ledental, voor ons inzicht en voor onzen socialistischen strijd. Daarom, niet getreurd, maar voorwaarts! WP

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Ik heb te klagen, niet zonder reden. Het aantal colporteurs, dat zich bij mij heeft opgegeven, is nog steeds veel te gering. Ik heb colporteurs noodig: a. voor de straat; b. voor arbeiders-café's en lokalen; c. voor vergaderingen (liefst vrouwelijke leden); d. voor colportage in eigen kring van vrienden, kennissen en vakgenooten. Ieder lid der afdeling moet op de een of andere manier voor de colportage (*Tribune* en brochure) werkzaam zijn. Ik verwacht dus heden en morgen een pak briefkaarten, waarin leden, die nog niet hun plicht deden, opgeven hun naam en adres; de soort van colportage, welke zij willen aanpakken; de tijden, waarop zij beschikbaar zijn. Verder heb ik noodig leden, die bij lezers van de *Tribune* op huisbezoek gaan om ze te maken tot abonnés en tot leden der partij. Opgaven, naam, adres, enz. (als boven) worden zoo spoedig mogelijk ingewacht. Schrijf aan *Joh. Visscher, Jac. Marisstr 39*. Maar *dadelijk*. Stel niet uit tot morgen, wat ge heden doen kunt. Overigens ben ik elken Vrijdagavond, met andere leden, in *d' Geelvinck*. We hebben daar steeds behoefte aan joviaal gezelschap. Komt ook eens kijken, gij, die zoo graag de dagelijkse propaganda *ziet* verzorgen, maar zelf u daartoe te gewichtig acht.

Onze afdeling maakte deze week flinke propaganda. Vrijdagavond sprak Gorter voor de Federatie der Gemeente-werklieden in Frascati, in een goed bezochte vergadering. Zondagavond sprak Gorter nogmaals in het Volkskoffiehuys in Amsterdam IV voor een publiek van ongeorganiseerden, terwijl Wijnkoop met de Vrijz. Demokraten in Plancius debatteerden. Woensdagavond behatteerde Wijnkoop met Enka in Handwerkers-Vriendenkring over het zgn. Christen-Socialisme, terwijl voor de S. D. A. P. debatteerde Wansbeek. Met al onze propaganda der laatste weken werden enkele leden gewonnen.

Rotterdam. De h. h. vergadering van 19/10 stelde de winterpropaganda vast: huisbezoek, colportage *Tribune*, openbare vergaderingen (voorloopig op 11 Nov. met Gorter over „Tweeërlei richting in de S. D. P.”, en in December met Wijnkoop over „De Begrotings”), cursusvergaderingen (Crisis en Vakbeweging, Fransche Revolutie, Ons Program, Hist. Materialisme, Vrouwenarbeid en Internationale Verhoudingen; nader bericht hieromtrent volgt.)

De leden hebben vrijen toegang tot de cursusvergaderingen; de gezonden kaarten voor 26/10 zijn bestemd voor *niet-leden*.

Getracht zal worden de deelname aan het Propaganda-fonds der Afdeling te vergrooten. Door de R. B. B. is ons verzoek om aansluiting afgewezen op grond van het bekende N. V. V.-besluit.

Het bestuur der Coöp. „Voorwaarts” heeft op het verzoek om onze vergaderingen te mogen aankondigen op het bord in gebouw „Voorwaarts” afwijzend beschikt, wijl die gunst alleen kan worden toegestaan aan organisaties bij den R. B. B. aangesloten. Tegelijkertijd hangt dat bord echter vol met groote aanplakbiljetten van *Ons Huis*, het „Kindergeheelonthouderskoor” en de Bijstandskas van „de Stem des Volks”. En of de biljetten der S. D. A. P. na afscheiding van den R. B. B. ook geweerd zullen worden??

Bussum. Dinsdagavond sprak Mevrouw Mensing voor een twintigtal vrouwen over de noodzakelijkheid, dat vrouwen met de mannen moeten medestrijden in den klassenstrijd. Met aandacht werd de voordracht gevolgd. De afdeling houdt vanaf 27 Oct. a. s. om de 14 dagen een cursusvergadering met voorloopig de volgende onderwerpen: Ferd. Lasalle; Verhouding vakbeweging en politieke partij; Erfurter Program; Noodzakelijkheid van het Socialisme; Algemeen Kiesrecht enz.

Den Haag. De afdeling stelde L. de Visser kandidaat voor de vacature in den Gemeenteraad (district II).

Maandagavond sprak de Visser in een cursusvergadering over „Arbeidswetgeving en Sociaal-Democratie”. Hoewel de vergadering slechts matig bezocht was, werden dien avond drie nieuwe leden en drie abonnés op de *Tribune* ingeschreven. — De collecte voor Zweden bracht f 2.28 op. — Donderdag 28 October geeft Mevrouw M. Mensing in het lokaal van den Gemeentewerkliedenbond (Jan

Hendrikstraat) een cursus — met introductie — over „Vrouwenarbeid”.

De openbare vergadering in Delft, die belegd was door de afdelingen Delft en Den Haag en waar Gorter en De Visser spraken, is uitstekend geslaagd. De zaal was stampvol! Debat van de S. D. A. P.'ers Doorenbos uit Delft en de Bruin uit Schiedam.

21 dezer had de afd. Den Haag in Tivoli een volle zaal, waar De Visser en Wijnkoop spraken over den Strijd in Zweden en den moord op Ferrer.

Leiden. De eerste cursusavond van Gorter was uitstekend bezocht, door 110 à 120 personen, bijna allen arbeiders. Nog nimmer was hier een cursus zoo geheel bezocht door het publiek dat wij hebben moeten. Wel een treffende weerlegging van de vrees van onzen oudvoorzitter, „dat de arbeiders niet naar ons zouden willen luisteren”. In zijn openingswoord herdacht de voorzitter den dood van Ferrer.

De verkoop van *De Tribune* gaat thans geregeld vooruit.

Gronjngen. — Donderdagavond vergaderde de afd. h. h. Mededeeld werd dat Gorter een cursus geeft in November (3 maal) en v. Ravenstein in December (2 maal). De kaarten zijn gesteld op 50 cent en 1 gulden. Een noodzakelijke voorwaarde is, dat elk lid zooveel mogelijk plaatst. Verder werd besloten zooveel mogelijk wijkvergaderingen te houden met onze voorzitter als spreker, over doel en streven der S. D. P. De volgende vergadering zal gewijd worden aan een cursus over de Vrouwenkwestie, door een onzer leden, zoo mogelijk met introducees.

Verantwoording.

Ingekomen bij hen Partijsecretariaat, na 2 October:
Voor de Zweden: door C., uit Leiden f 2.50; bijeenkomst *Tribune*-redactie met medewerkers f 6.25; collecte Openb. Verg. A'dam f 2.20; M. St. en B. V. St., te W. f 1.— Alg. totaal f 91.95.
Ingekomen bij de Administratie van *De Tribune*. Personeel Drukkerij Coöperatie Voorwaarts te Rotterdam f 2.20.
Steun *Tribune* van H. K. te R. f 1.50. Afd. R'dam Sept. f 2.80.
Aan Contributie-Partijkas: Ant. P. en A. P.—N. N. te Bèrlin f 10; Afd. Leiden in totaal f 13.06; Afd. Zev. f 2.39; Afd. R'd. over Aug. en Sept. f 11.44; Afd. West. f 2.60; A. B. S. te A. f 1.50.
N. B. Het geld voor Zweden is verzonden, 151 Mark. (Bericht van ontvangst kwam reeds in). Er is een overschot van f 1.57⁸, daaronder de f 1 uit W. die na verzending kwam. M. M.

Ontvangen boeken:

C. Verwey. Van het lijden, dat „de sociale nood” heet. Overdruk uit *Ons Tijdschrift*. S. J. Pothuis. Arbeidsovereenkomsten uit Amsterdam, of de reglementering der loonslavernij. Uitgave in opdracht van den Amst. Best. Bond.

Ingezonden.

W. P.

R. V. S. schrijft in haar artikeltje van verleden week een onjuistheid, die ik gaarne wil herstellen. 't Zijn de gunstige omstandigheden en niet mijn propaganda geweest, die de vakbeweging in Leeuwarden van meer betekenis maakten, dan die van het overige deel van Friesland. R. V. S. overschat mijn invloed te Leeuwarden werkelijk veel te veel.

Groetend

Rotterdam, 20 Oct. '09. J. D. KRIJGSMAN.

Advertentiën

ONDERTROUWD:
LEO VAN DER HORST
EN
JOHANNA P. C. VOGEL
Amsterdam, 19 October 1909.

S. D. P. Afd. A'DAM.
OPENBARE VERGADERING op Maandag 25 October 8 1/2 uur in d'Geelvinck, Singel bij de Munt.
Onderwerp: „De strijd in Spanje en Zweden”.
Sprekers: W. v. Ravesteyn Jr. en D. J. Wijnkoop.
Entrée 5 cent. — Debat vrij.

S. D. P. Afd. A'DAM.
CURSUS-VERGADERING op Vrijdag 29 October 8 1/2 uur in d'Geelvinck, Singel bij de Munt.
Onderwerp: „Internationale Verhoudingen”. Te behandelen in drie avonden. Spreker: W. v. Ravesteyn Jr.
Introductie welkom. — Toegang vrij.

S. D. P. Afd. ROTTERDAM.
CURSUS-VERGADERING op Dinsdag 26 October ten 8.30 n.m. in het gebouw Baan 1.
Onderwerp: „Crisis en Vakbeweging”. Inleider: Dr. W. v. Ravesteyn Jr.
Toegangsprijs 5 cent. — Debat vrij.

De Wind in de Blijde Wereld.

Nu willen wij daarmee niet zeggen, dat de herleving van den godsdienst vooral aan het werk der Blijde Wereld-domees te danken zou zijn. Het materialisme begint overal terrein te verliezen, ook op het gebied van het geestelijk leven komt de wind en draait de wind en men weet niet vanwaar en waarom.

Uit *De Blijde Wereld* van 8 Oktober 1909.